

SAVJETI PACIJENTIMA O SPRJEČAVANJU MEDICINSKIH POGREŠAKA*

Jedan od sedam pacijenata doživi medicinsku pogrešku tijekom liječenja u bolnici. Ali, medicinske pogreške mogu se dogoditi i u poliklinikama, liječničkim ordinacijama, domovima za starije i nemoćne osobe, ljekarnama i kućama pacijenata. Pogreške mogu uključivati lijekove, kirurške zahvate, dijagnostiku, opremu i laboratorijske nalaze. One se mogu dogoditi čak i tijekom vrlo uobičajenih zadataka, kao što je davanje obroka s visokim sadržajem soli pacijentu koji mora biti na dijeti bez soli. Većina pogrešaka prouzročena je današnjim kompleksnim sustavom zdravstvene skrbi. No, pogreške nastaju također kad postoje problemi u komunikaciji između liječnika i pacijenata. Ovi savjeti Vas upućuju što možete učiniti da dobijete sigurnu zdravstvenu skrb.

Što možete učiniti da spriječite pogreške?

Najbolji način da pomognete u sprječavanju pogrešaka je da budete aktivni član vašeg tima zdravstvene skrbi. To znači preuzimanje aktivne uloge u donošenju svake odluke o Vašem liječenju. Istraživanja pokazuju da su ishodi liječenja bolji kod pacijenata koji su više uključeni u svoje liječenje.

Lijekovi

1 Obavjestite Vašeg liječnika o svim lijekovima koje uzimate. To uključuje propisane lijekove i lijekove u slobodnoj prodaji te dijetetske dodatke kao što su vitamini i biljni pripravci.

2 Ponesite sve lijekove i dijetetske dodatke na liječnički pregled. To može pomoći Vama i Vašem liječniku u razgovoru o njima i otkriti postoji li

neki problem. Također može pomoći liječniku u ažuriranju Vašeg zdravstvenog kartona i doprinjeti da dobijete sigurniju zdravstvenu skrb.

3 Upoznajte Vašeg liječnika o alergijama i neželjenim reakcijama koje ste imali na lijekove. Time možete izbjeći uzimanje lijeka koji bi Vam mogao naštetiti.

4 Zatražite informacije o lijekovima koje možete razumjeti – i kad Vam je liječnik propisao lijekove i kad su vam dati:

- Za što je lijek propisan?
- Kako ga trebam uzimati i koliko dugo?
- Koje su moguće nuspojave? Što trebam učiniti ako se pojave?
- Je li lijek siguran za uzimanje s drugim lijekovima i dijetetskim dodacima koje uzimam?
- Koju hranu, pića ili aktivnosti trebam izbjegavati dok uzimam taj lijek?

5 Kad preuzmete lijek u ljekarni, upitajte: Je li to lijek koji je moj liječnik propisao?

6 Ako imate neko pitanje o uputama na naljepnicama, pitajte. Naljepnice na lijeku mogu biti teško razumljive. Primjerice, pitajte znači li „četiri puta dnevno“ uzeti dozu svakih 6 sati tijekom 24 sata ili samo tijekom vremena kad ste budni.

7 Upitajte ljekarnika o najboljem načinu mjerenja tekućeg lijeka. Primjerice, mnogi koriste kućne čajne žličice, koje često ne zaprimaju očekivanu količinu tekućine. Posebne naprave, kao što su označene šprice, pomažu pri mjerenju ispravne doze.

Boravak u bolnici

8 Ako ste u bolnici, pridržavajte se kućnog reda bolnice i svih uputa koje ste dobili od liječnika i medicinske sestre koji brinu o Vašem liječenju. Zaštitite sebe i druge od infekcija pridržavajući se jednostavne navike pranja ruku. Perite ruke nakon odlaska u toalet, prije jela i nakon ulaska u bolesnički prostor.

9 Pri otpustu iz bolnice, zamolite liječnika da Vam objasni plan liječenja koji ćete slijediti kod kuće. To uključuje upoznavanje s Vašim novim lijekovima, provjeru znate li raspored sljedećih pregleda i obavijest kad se možete vratiti redovitim aktivnostima te se pridržavajte dobivenih uputa od liječnika i medicinske sestre. Važno je znati trebate li ili ne uzimati lijekove koje ste uzimali prije boravka u bolnici. Davanje jasnih uputa može pomoći u sprječavanju neočekivanog povratka u bolnicu.

Kirurški zahvati

10 Ako se trebate podvrgnuti kirurškom zahvatu, budite sigurni da ste se Vi, Vaš liječnik i Vaš kirurg razumjeli oko toga što će se točno učiniti. Kirurški zahvat na pogrešnom mjestu (npr. zahvat na lijevom koljenu umjesto na desnom) je rijedak. Ali čak jednom je prečesto. Kirurški zahvat na pogrešnom mjestu je 100% spriječiv. Od kirurga se očekuje da svojim inicijalima označi mjesto koje će biti podvrgnuto zahvatu. Vaše je pravo prihvatiti ili odbiti pojedini kirurški ili drugi invanzivni zahvat što potvrđujete svojim potpisom.

11 Ako možete birati, izaberite bolnicu u kojoj su mnogi pacijenti obavili postupak ili kirurški zahvat koji Vi trebate. Istraživanja pokazuju

bolje ishode liječenja kod pacijenata koji su obrađeni u bolnicama koje imaju puno iskustva s njihovim stanjem.

Ostali postupci

12 Recite, ako imate sumnji ili ste zabrinuti. Imate pravo postavljati pitanja svakomu tko je uključen u Vaše liječenje.

13 Uvjerite se da netko, kao npr. Vaš obiteljski liječnik, koordinira Vaše liječenje. To je posebno važno ako imate puno zdravstvenih problema ili boravite u bolnici.

14 Osigurajte da medicinsko osoblje zaista ima važne informacije o Vašem liječenju. Nemojte pretpostavljati da svatko ima sve informacije koje treba.

15 Zamolite člana obitelji ili prijatelja da ide s Vama na dogovore s liječnikom. Čak iako ne trebate pomoć sada, možda ćete je trebati kasnije.

16 Znajte da „više“ nije uvijek bolje. Dobro je znati zašto je pretraga ili postupak potreban i kako će Vam pomoći.

17 Ako ste obavili pretragu, nemojte pretpostavljati da odsutnost vijesti znači dobre vijesti. Upitajte kako i kada ćete dobiti rezultate. Ostavite broj telefona, adresu ili e-mail.

18 Naučite što više o svom stanju i liječenju pitajući liječnika i medicinsku sestru te koristeći druge pouzdane izvore.

* Izvor: Patient safety (AHRQ)